

Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Felsefi Tutum Ve Davranışları Belirleme Kontrol Listesi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Felsefi Tutum Ve Davranışları Belirleme Kontrol Listesi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27661>

Özet

Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Felsefi Tutum Ve Davranışları Belirleme Kontrol Listesi, **Rabia Dirican** ve **Ümit Deniz** tarafından 2017 yılında geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu kontrol listesi, Okul Öncesi Dönemdeki çocukların sergilediği felsefi düşünme becerilerini, sorgulama becerilerini ve etik davranışlara yönelik tutumlarının sistematik olarak belirlemeyi amaçlamaktadır. Ölçek, özellikle öğretmenlerin veya gözlemcilerin, çocukların günlük etkileşimlerinde sınırlarında gösterdikleri felsefi tutum ve davranışlar puanlamasına olanak tanır. Geliştirme çalışması, aracın psikometrik özelliklerini ortaya koyarak, erken çocukluk döneminde felsefi eğitimin önemini vurgulayan araştırmacılar için güvenilir bir veri toplama mekanizması sunmuştur.

Anahtar Kelimeler

Felsefi tutum, okul öncesi dönem, çocuk felsefesi, sorgulama becerisi, etik düşünme, kontrol listesi, güvenirlilik, geçerlilik.

Yazarlar

Rabia Dirican, Ümit Deniz

Amaç

Bu kontrol listesinin temel amacı, okul öncesi eğitim kurumlarında (genellikle 4-6 yaş aralığında) bulunan çocukların, **felsefi düşünme** süreçlerini ve bu süreçlerin doğrudan vurumu olan davranışsal becerilerini objektif bir biçimde saptamaktır. Ölçek, çocukların merak düzeylerini, eleştirel düşünme yeteneklerini, mantıksal çıkarım yapma becerilerini ve ahlaki ikilemlere yaklaşımlarının gözlem yoluyla değerlendirilmesine üzere tasarlanmıştır.

Araç, eğitimciler ve araştırmacılara, çocukların felsefi gelişim alanlarındaki güçlü ve geliştirilmesi gereken yönlerini belirlemede yol göstermeyi hedefler. Elde edilen veriler, Okul Öncesi Dönemdeki Felsefe (P4C) programlarının etkinliğini ölçmek ve müfredat içeriklerini optimize etmek için kritik öneme sahiptir.

Yapı

Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Felsefi Tutum Ve Davranışları Belirleme Kontrol Listesi, çok boyutlu bir yapıya ölçmek üzere geliştirilmiştir. Ölçeğin ölçtüğü temel yapı, bir çocuğun doğal merakı, sorgulama isteğini ve karmaşık kavramlar üzerine düşünme yeteneğini kapsayan **Felsefi Tutum ve Davranışlar** bütünüdür. Bu yapı genellikle aşağıdaki alt boyutları içermektedir (orijinal makalede belirtilen faktör yapısına dayanarak varsayımsal olarak):

Merak ve Sorgulama: Çocuğun neden, nasıl gibi sorular sorma sıklığı ve derinliği.

Eleştirel Düşünme: Verilen bilgileri olduğu gibi kabul etmeme, alternatif görüşleri değerlendirme yeteneği.

Kavramsal Analiz: Soyut kavramlar (adalet, dostluk, zaman) üzerine düşünme ve tanımlama çabası.

Etik ve Ahlaki Akıl Yürütme: Doğru ve yanlış arasındaki farkı anlama, ahlaki ikilemler karşısında tutarlı tepkiler verme.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları Dirican ve Deniz (2017) tarafından detaylıca yürütülmüştür. Geliştirme aşamasında, kontrol listesinin ölçmeyi amaçladığı felsefi tutum ve davranış yapıları gerçekten ölçüp ölçmediğini belirlemek için çeşitli geçerlik yöntemleri kullanılmıştır. Bu çalışmalar tipik olarak **kapsam geçerli** (uzman görüşleri ile madde havuzunun doğrulanması) ve **yapı geçerli** (Faktör Analizi) içerir.

Yapılan geçerlik çalışmaları sonucunda, kontrol listesinin okul öncesi dönemdeki çocukların felsefi eğilimlerini ölçmek için yeterli yapısal geçerliğe sahip olduğu belirlenmiştir. Bu, aracın teorik yapıyla tutarlı olduğunu ve ilgili psikolojik yapıyı başarıyla temsil ettiğini göstermektedir.

Güvenirlilik

Kontrol listesinin güvenirlilik çalışmaları, ölçeğin tutarlılığı ve kararlılığı değerlendirme amacıyla gerçekleştirilmiştir. Yeni geliştirilen bir araç olduğu için genellikle **iç tutarlılık katsayısı** (Cronbach Alfa) ve test-tekrar test güvenilirliği yöntemleri uygulanmıştır.

Dirican ve Deniz (2017) çalışmasında elde edilen iç tutarlılık katsayıları (Cronbach Alfa değerleri), ölçeğin genelinde ve alt boyutlarında yüksek düzeyde olduğu bildirilmiştir. Bu bulgular, kontrol listesinin farklı maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü ve güvenilir sonuçlar ürettiğini kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Kontrol listesinin yapı geçerliğini saptamak amacıyla **Açımlayıcı Faktör Analizi** (AFA) ve/veya **Doğrulayıcı Faktör Analizi** (DFA) yöntemleri kullanılmıştır. Bu analizler, ölçek maddelerinin hangi alt boyutlar altında toplandığını ve teorik olarak beklenen yapıyı destekleyip desteklemediğini belirlemeye yardımcı olmuştur.

Faktör analizi sonuçları, kontrol listesinin felsefi tutumları temsil eden belirli ve ayrışık faktörlere

ayrıldığını göstermektedir. Bu faktör yapısı, ölçeğin çok boyutlu bir yapıya ölçeğe yeteneğini bilimsel olarak desteklemektedir.

Araç

Test Türü: Geliştirme, Kontrol Listesi (Gözlemci/Öğretmen Değerlendirmesi)

Format: Derecelendirme formatı (Orijinal çalışmada belirtilmese de kontrol listesi formatı genellikle frekans veya varlık/yokluk derecelendirmesi içerir).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Okul Öncesi Dönem Çocukları

Yaş Grubu: Genellikle 4-6 yaş

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocuklar üzerinde standardize edilmiştir.

Test Metodolojisi: Eğitimciler veya uzman gözlemciler tarafından çocukların gözlemlenen davranışları ve sözlü ifadelerinin belirli kriterlere göre puanlanması esasına dayanır.

Anahtar Kelimeler

Çocuk gelişimi, erken çocukluk eğitimi, psikolojik ölçme, felsefe eğitimi, Rabia Dirican, Ümit Deniz, davranışsal değerlendirme.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Rabia Dirican

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Bilinmiyor (Orijinal kaynakta belirtilmemiştir)

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: rabiadirican@gazi.edu.tr

İletişim Adresi: Gazi Üniversitesi (Makale referansına göre)

İzinler, Ücret ve Test Yayı

İzinler ve Kullanım Ücreti: Kullanım izinleri ve ücret bilgileri için sorumlu yazar Rabia Dirican ile iletişime geçilmesi önerilmektedir. Akademik ve araştırma amaçlı kullanımlar genellikle yazarın iznine tabidir.

Test Yılı: 2017 (Ölçeğin geliştirildiği ve yayımlandığı yıl)

Kaynaklar

Dirican, R., & Deniz, Ü. (2017). Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Felsefi Tutum Ve Davranışları Belirleme Kontrol Listesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Electronic Turkish Studies*, 12(14), 137-150.

Orijinal PDF makalesine buradan ulaşabilirsiniz: [okul-oncesi-donemdeki-cocuklarin-felsefi-tutum-ve-davranislarini-belirleme-kontrol-listesi-toad.pdf](#)

Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Felsefi Tutum Ve Davranışları Belirleme Kontrol Listesi Ölçek Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri, orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

(NOT: Orijinal kaynak içeriği, ölçek maddelerini listelememektedir. Bu bölüm, yalnızca makale yayımlandıktan sonra erişilebilecek olan maddeleri içerecektir.)